

Abraham –

De sidste år har jeg haft fornøjelsen af at læse første mosebog sammen med vores elever. Noget af det, der fylder i den er patriakhistorien med Abraham Isak og Jakob. Vi når som hovedregel kun personen Abraham, og det er nogle perspektiver fra hans liv, jeg gerne vil dele med jer i denne artikel. Abrahams liv har to ”perspektiver”. Der er det *personlige* perspektiv, hvor vi kan tage Abraham og spejle os selv som kristne i hans liv. To spørgsmål, der rejser sig, når man gør det er: Hvad er tro? Og Hvad er vantro? Det andet perspektiv er det *frelshistoriske* perspektiv, hvor man ser, hvordan Abraham indgår i Guds store plan for at frelse mennesker. Jeg har valgt at kalde de to perspektiver for ”Abraham i Guds skole” og ”Abraham i Guds plan”

Abraham i Guds plan

Abrahams familie stammer fra Ur i Kaldæer, der ligger et godt stykke øst for Israel. Sådan skulle det ikke fortsætte. Familien slår sig ned i Karan. Det lå nordost for det land, han senere skulle få i eje. Da han bor der åbenbarer Gud sig for ham. Hovedpointen i det Gud siger til ham er at han skal blive en del af det redskab, som Gud vil bruge til at genoprette den faldne verden. Der er flere ting vi skal lægge mærke til i det Gud siger til ham. For det første siger Gud til ham, at han vil gøre Abrahams navn stort, og for det andet at han vil velsigne Abraham. De løfter skal ses i nær sammenhæng med den katastrofale historie om mennesket som de første elleve kapitler i første mosebog vidner om.

Velsignelse i stedet for forbandelse

Gud lover Abraham at han selv skal *velsignes*, og at han skal blive en velsignelse. Fem gange nævner Gud velsignelsen; to gange i 12,2 og tre gange i 12,3. I den foregående historie findes der fem forbandelser (3,14.17 5,29 8,21 9,25) og det tyder på at Gud vil bruge Abraham og hans efterkommer som et redskab til at fjerne den forbandelse, der ligger over jorden.

For alle

Det Gud siger til Abraham er, at *alle jorden slægter* skal velsignes i dig. De to kapitler der går forud for Abrahams kaldelse handler om, hvordan jordens slægter har spredt sig efter Babelstårnet, som en konsekvens af Gud dom over deres byggeri. Nu vælger Gud Abraham til at være den hvorigennem Gud vil *nå* de slægter han selv har spredt. Dette løfte lægger et spor, der kommer til at løber igennem resten af Bibelen. Israel får senere at vide, at de skal være et kongerige af præster (2 Mos 19,6) og noget senere taler Esajas om Herrens tjener (som i en vis forstand er Israel) at han skal bringe ret og retfærdighed til folkene (Altså hedningerne). Paulus forklarer i Gal 3 hvordan dette når sit højdepunkt da Jesus kom. Da han gik ind under Guds forbandelse, bragte han velsignelsen ud til mennesker.

Abraham i Guds skole

Da Abraham endelig kommer til det forjættede land, bygger han et alter for Herren (12,8). Det har et dobbelt formål. Først og fremmest udtrykker det taknemmelig. Abraham er blevet ledt af Herrens hånd og nu takker han for det. Samtidig er det en proklamation. Da Amerikanerne første gang kom på Månen i 1969 plantede de et flag på den. Det betød, at det nu var amerikansk land. Der ligger noget af det samme i Abrahams alterbyggeri. Ved at bygge et alter i området, proklamerede han, at dette landområde tilhørte hans Gud. Men det betød ikke at alt var godt. Umiddelbart efter bliver der hungersnød i landet (12,10ff). Det mest logiske for Abraham at gøre er at drage til Ægypten der, på grund af Nilen, var datidens store spisekammer. Det blev en tur, der mislykkes for ham. Først bliver han nødt til at være lidt kreativ omkring sandheden, ved at sige at Sara var hans søster. Senere i

første mosebog får vi at vide at det ikke er helt løgn (Abraham og Sara har samme far men ikke samme mor: 1 Mos 20,12). Men det var næppe for at være flik overfor Faraos, at han er så kreativ. Tværtimod vokser det ud af en kamp for at fastholde troen på, at Gud nok skal være med Abraham sådan som han har lovet. Historien ender dumt, for Gud straffer Faraos for at have taget Sara til kone (det kunne han jo godt når Sara var Abrahams søster), og det fører til at Faraos giver Abraham Sara tilbage og sender ham ud af landet med de rigdomme han oprindeligt havde givet Abraham som ”tak” for Sara.

Denne beretning lærer os, at når Gud har sagt at han vil være med Abraham og velsigne ham, så gør han det *også når Abraham kludre i det*. Han burde nok ikke være gået til Ægypten, og han skulle i hvert fald ikke være så kreativ om hvordan han hang sammen med Sara – men det ændre ikke ved at Gud har lovet at være med ham!

At tro og at se

Abraham drager tilbage til Israel (13,1) sammen med Sara og hans brorsøn Lot. Der opstår et nyt problem, der ligner det gamle: Der er for mange folk og for lidt mad (13,6). Til forskel fra sidst lægger Abraham sig denne gang i Guds varetægt. Han foreslår at de deler landområde, så at Lot får et område og Abraham får et andet. Abram lader Lot vælge først (13,9), og han vælger efter hvad øjet ser – nemlig et dejligt landområde. Men der er lige noget vi som læser skal være opmærksom på. Det dejlige landområde Lot vælger var ”som Egyptens land” (13,10). Det tegner ikke godt, for vi ved jo fra afsnittet inden hvor galt det gik i Ægypten, og vi for da også at vide at de mænd som Lot kommer til i Sodoma var ”meget onde og syndende mod Herren” (13,13). Lot valgte det, der så bedst ud umiddelbart – men det viste sig ikke at være noget åndeligt klogt træk, fordi han fik Somodas mænd med i købet. Abraham fik ikke noget område der var ”som Edens have” – men han vandrede fortsat i Guds plan.

Troen i Abrahams liv

I kapitel 15 kommer Gud til Abraham og giver han et løfte om, at han ikke skal gå barnløs bort, men at hans eget kød og blod skal arve ham. I vers 6 fortælles så, at Abraham troede Herren og han regnede ham det til retfærdighed. Paulus trækker det bemærkning frem både i romerbrevet og galaterbrevet som et mønster for hvad der gælder for alle. Hvad er det, der sker? Jo i og for sig er det meget enkelt og ligetil: Gud giver Abraham et løfte (v.5), og det stoler Abraham på. Det er sådan troen beskrives her: tillid til Guds løfte. Det næste der siges er at denne tro ”regnes ham til retfærdighed”. Udtrykket stammer fra handelsverdenen. Nogle gange får man godskrevet en betaling på ens konto – det blev ”tilregnet” en. Der er et essensen i det der siges her. På grund af Abrahams tro blev det ”tilregnet” ham.

Hebræerbrevet trækker denne side af Abrahams liv frem i gennemgangen af hans liv. Abraham brød op ”i tro” (v.8), han slog sig ned i landet ”i tro” (v.9), og Sara fik ”i tro” en søn (v.11).

Men var troen en konstant størrelse i hans liv? Eller er det en der bare udvikler sig ”konstant fremadgående” eller ”konstant nedadgående”? Nej her er Abraham lidt interessant. Hans møde med Faraos i Ægypten (12,10) viser en Abraham der tager tingene i egen hånd. Hans samtale med Lot efterfølgende viser en Abraham der lægger tingene i Guds hånd. Et par kapitler senere går det galt igen; Abraham drager til sydlandet og af frygt for at miste livet, skjuler han igen sandheden om at Sara er hans kone. (20,3ff). Han formåede ikke at vandre i tro på at Gud skulle rede ham. Abrahams trosliv bevæger sig ”op” og ”ned”.

Mod alle odds

Beretningen om Abraham begynder med en slægtstavle over Abraham. Vi får at vide at han gifter sig med Saraj (11,29), og umiddelbart efter berettes det at ”Saraj var ufrugtbar og fik ingen børn”

(v.30). Det første Gud siger til Abraham er at han vil gøre Abraham til ”et stort folk”. Tiden går og efter godt og vel 25 år er der stadig ikke kommet en eneste søn der kunne antyde, at Abraham skulle blive et stort folk.

Efter noget tid kommer Gud til Abraham igen og lover han en søn. Det får Abraham til at protestere, eftersom han er blevet for gammel til at få børn. Det er faktisk ikke bare Sara der ler af Guds løfter, men Abraham gør det også (17,17). Vi kan måske godt sidde og undre os over at Sara og Abraham ler af Guds løfter – men helt ærligt. Der er gået 25 år uden at der er kommet et barn og Abraham er omkring 100 år og Sara er 90 år, og rent biologisk kunne Sara ikke længere få børn (18,11). Derfor ler de. – Men de har ikke grebet den virkelighed, at Gud er skaberen, der kan skabe ud af ingenting – og så kan også gøre sådan at Sara kan blive mor. Der går da også kun et årstid fra at Sara ler til at Isak viser sig som det konkrete levende tegn på, at Gud virkelig kunne hvad han ville – nemlig give Sara og Abraham en søn.

Katastrofen (der ikke kom)

Sønnen kom og katastrofen – for os at se – opstår. Abraham skal ofre Isak. Det ender med at der kommer en stedfortræder i form af en *vædder* der blev bragt *som brændoffer* (1 Mos 22,13). Det er interessant at den måde, hvorpå offerne begynder i 3 Mosebog er beskrevet *med samme udtryk* som der bruges om den vædder, der skulle erstatte Isak.

Da Aron skulle ofre for første gang befalede Moses ham at han skulle tage en ”vædder til brændoffer” (3 Mos 9,2). På samme måde som *vædderen* blev en stedfortræder for Isak, blev *vædderen* en stedfortræder for Israels folk. Det sidste sted de udtryk bliver brugt er i forbindelse med den store forsoningsdag. Der hedder det igen at en mand skal bringe en *vædder som brændoffer*. (3 Mos 16,5). Der er en parallel mellem vædderen på den store forsoningsdag, og vædderen som Abraham brugte som syndoffer. De to ofre fungerede som *stedfortrædelse*. Abraham bragte et syndoffer *i stedet for* Isak, og Aron skulle bringe et syndoffer *i stedet for folket*. – På den måde blev offeret som Abraham bragte og offeret som Aron og hans efterfølger bragte til lægge en grundlæggende linje i skrifter som når sit højdepunkt da Jesus blev bragt som syndoffer.

I galaterbrevet knyttes dette offer sammen med løftet til Abraham, som vi så på i begyndelsen. Da Jesus døde fjernede han lovens forbandelse, og dermed fjernede han hindringen for at velsignelsen til Abraham kunne komme alle mennesker til gavn (Se Gal 3,1-29).

På den måde har Abrahams historie meget at lære os. Den siger noget om hvem Gud velsigner, og hvordan han velsigner, og giver os en grundlæggende forståelse af hvad der skete på korset, hvor Jesus gik i stedet for os som bukken gik i stedet for Isak.

Christian Støvring Maymann